

9. História formovania kánona kníh Starého Zákona

Samotný prorok Mojžiš, keď dopísal slová zákona, položil svoju knihu vedľa archy zmluvy a prikázal prečítať ju každý siedmy rok (5M 31, 9-13. 26). Jozue vpísal svoje slová taktiež do knihy zákona (Joz 24, 26-27). Písomne zaznamenával svoje slová aj prorok Samuel (1Sam 10, 25). V súlade so starozákonnou Tradíciou Samuel napísal aj knihy Sudcov a Rut. *Spoločenstvá prorockých synov*, ktoré sú spomenuté v historických knihách Starého Zákona (2Kr 2, 3-7. 15; 4, 1. 38; 6, 1; por. 1Kr 18, 4. 13) sa zaoberali štúdiom Mojžišovho zákona a učením národa z neho. Tieto školy sa sústreďovali okolo významných prorokov, zhromažďovali a chránili výroky svojich učiteľov. To, čo uchránili, bolo neskôr kodifikované v nám známých prorockých knihách a tento materiál poslúžil taktiež ako jeden z prameňov k napísaniu historických kníh Starého Zákona (1Kron 29,29; 2Sam 1, 18). V týchto historických knihách sa spomína ešte jeden druh prameňov k ich napísaniu, ktorý vznikol ešte pred babylonským zajatím - kroniky kráľov Judska a Izraela (1Kr 14, 29; 15, 31; 2Kr 15, 31; 2Kron 9, 29; 12, 15; 13, 22; 16, 11; 24, 27). Tieto kronikárske záznamy robili dvorní letopisci (historici - 2Sam 8, 16). Za kráľa Dávida sa začali zhromažďovať posvätné hymny - žalmy, z ktorých väčšinu napísal sám kráľ a prorok Dávid. Ďalšími autormi žalmov boli Dávidovi súčasníci a jeho nasledovníci - žalmisti Asaf, Eman, synovia Koreho.

Syn kráľa Dávida, kráľ Šalamún, napísal v súlade s tradíciou knihy Pieseň piesní, Príslovia a Kazateľ. Podľa tradície zaznamenal aj rozprávanie o spravodlivom trpiacom Jóbovi. Okolo Šalamúna, najmä v prvej polovici jeho vládnutia, sa nachádzali aj takí horlivci za Zákon ako prorok Nátan (1Kr 1. kap.), kňazi Abiatar a Sadok (1Kr 4, 4-5). Za vládnutia jedného zo zbožných potomkov kráľa Dávida, judského kráľa Ezekiáša, bola začatá kodifikácia posvätných textov. Uskutočňovali ju „muži kráľa Ezekiáša“ (Pris 25, 1), teda prorokmi Izaiášom, Eliakimom, Sevnom a Joachom, ktorí sa spomínajú v 2Kr 18, 26. V súlade s tradíciou starozákonnej Cirkvi

títo muži kodifikovali knihy Príslovia, Kazateľ, Pieseň piesní a knihu proroka Izaiáša.

V tom istom období izraelské pokolenia (desať pokolení Severnej ríše), ktoré boli oddelené od religiózneho života starozákonného spoločenstva spásy, vytvorili vlastný variant Mojžišovho zákona (2Kr 17, 27-28). Mnohí biblisti ho stotožňujú s knihami Deuteronómia a Juzuu, domnievajú sa, že práve ony boli nájdené v jeruzalemskom chráme za kráľa Joziáša.

V babylonskom zajatí prorokovali Daniel a Ezechiel, tam bolo začaté zhromažďovanie všetkých zachovaných posvätných textov po malých častiach a tam sa začala aj ich kodifikácia.

Ezdráš, ktorý sa narodil a vyrástol v babylonskom zajatí, sa už tu nazýva zákonníkom, ktorý bol skúsený v Mojžišovom zákone (1Ezd 7, 6). Ním boli zhromaždené a kodifikované všetky dostupné Bohom inšpirované texty spoločne so slovami jeho súčasníkov - prorokov Aggea, Zachariáša a Malachiáša. Svätá Tradícia spája s jeho menom napísanie nielen kníh Ezdráš a Nehemiáš, ale aj kníh Kroník. V tom istom období bola napísaná aj kniha Ester (5. st. pred Christom).

V 4. storočí pred Christom boli napísané knihy proroka Barucha a Jeremiášov list.

V 3. storočí pred Christom bola napísaná kniha Múdrosti Jozuu, syna Sirachovho a kniha Múdrosti Šalamúna.

V 2. storočí pred Christom boli napísané alebo preložené do gréckeho jazyka knihy Tobiáš, Judit a Makabejské.

V 1. storočí pred Christom sa objavil grécky preklad posvätnej histórie 6. - 5. storočia - 2. kniha Ezdráša.

Na prelome dvoch Zákonov - v 1. storočí pred Christom a v 1. storočí po Christovi - bola zložená aj 3. kniha Ezdráša.

Kodifikáciu kníh prorokov Daniela, Ezechiela, 12 malých prorokov a knihy Ester priznáva starozákonná Tradícia mužom Veľkej Synagógy, zhromaždeniu židovských znalcov Písma, ktoré existovalo od 5. - 2. storočia pred Christom.